

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
МИРОНІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПШЕНИЦІ ІМЕНІ В.М. РЕМЕСЛА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор інституту
член-кореспондент НААН,
доктор с.-г. наук

О.А. Демидов

ПОЛОЖЕННЯ
про виявлення та запобігання плагіату в Миронівському інституті пшениці
імені В. М. Ремесла НААН

УХВАЛЕНО
Вчена рада МІП ім. В.М. Ремесла НААН
Протокол № 9 від 30 жовтня 2017 р.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення щодо виявлення та запобігання академічного плагіату (далі – Положення) в Миронівському інституті пшениці імені В. М. Ремесла НААН (далі – МІП НААН) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, Кодексу академічної доброчесності МІП ім. В. М. Ремесла НААН, Положення про академічну доброчесність у МІП НААН та Статуту МІП НААН з метою запобігання плагіату в навчально-методичних, навчальних та наукових працях наукових, науково-педагогічних працівників та аспірантів МІП НААН, а також уникнення фактів неправомірних запозичень із опублікованих джерел.

1.2 Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

1.3 Положення спрямоване на формування академічної доброчесності, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування.

1.4 Положення включає такі процедури та заходи:

- формування етосу, який не сприймає академічну нечесність;
- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, навчальних виданнях, дисертаційних роботах тощо;
- притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

1.5 Положення розповсюджується на наукові та навчальні праці науково-педагогічних працівників та аспірантів МІП НААН.

2 ПОНЯТТЯ ПЛАГІАТУ І ЙОГО ФОРМИ

2.1 У даному положенні використовуються терміни у таких значеннях:

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення їхнього авторства.

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір (відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Твір – об'єкт інтелектуальної власності, створений в результаті наукової або навчально-методичної діяльності конкретної фізичної особи або групи осіб (співавторство) у вигляді інформації, яка представлена на паперовому носії або офіційно оприлюднена в електронному вигляді. До творів відносяться такі результати наукової та навчально-методичної діяльності: статті, монографії, тези, препринти, автореферати і рукописи дисертаційних робіт, фотографії, карти, плани тощо.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2 Різновиди академічного плагіату:

– видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;

– копіювання значної частини чужої роботи до своєї без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;

– представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;

– відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведено цитату;

– внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зокрема парафраза, зміна порядку слів у них тощо) та відсутність належно оформленого цитування;

– парафраз – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

– компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього поправок, посилань на авторів та «маскування» його шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових досягнень

3 ЗАХОДИ З ФОРМУВАННЯ ЕТОСУ, ЩО НЕ СПРИЙМАЄ АКАДЕМІЧНУ НЕЧЕСНІСТЬ

3.1 Формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових і навчальних працях джерела.

3.2 Ознайомлення наукових, науково педагогічних та інших працівників МПП НААН, а також аспірантів з цим Положенням та іншими документами, що унормовують запобігання академічному плагіату і встановлюють відповідальність за академічний плагіат.

3.3 Введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки аспірантів навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів коректного

використання інформації у роботі з первинними і вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності.

3.4 Введення до виховної роботи заходів із формування в аспірантів етичних норм, що унеможливають академічний плагіат.

3.5 Розміщення на веб-сайті МПП НААН цього Положення.

4 ОСНОВНІ ЗАСАДИ З ПЕРЕВІРКИ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

4.1 Попередження плагіату в академічному середовищі МПП НААН здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів:

– інформування аспірантів і викладачів про необхідність дотримання правил академічної доброчесності та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування;

– організація бібліотекою та відділом інформаційно-аналітичного забезпечення заходів з популяризації основ інформаційної культури;

– формування, видання та розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;

– щорічне проведення для аспірантів лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

– ознайомлення учасників освітнього процесу із цим Положенням.

4.2 Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

4.3 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

– дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів до апробації та до розгляду спеціалізованою радою або лабораторією чи відділом;

– монографії та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендацій Вченої ради МПП НААН до видання;

– рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів з підготовки заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів).

4.4 Рекомендації щодо запобігання плагіату.

4.4.1 Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.

4.4.2 Якщо перефразування чи довільний переказ у тексті власної наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному

абзаци наукової роботи, крім абзців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

4.4.3 Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, у тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: »).

4.4.4 Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взято цю інформацію. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю.

4.5 Після проходження перевірки на наявність плагіату всі роботи розміщуються в репозитарії МІП НААН.

5 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НАУКОВИХ ПРАЦЬ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні проекти, реферати;
- рукописи статей, тези доповідей (конференцій, семінарів);
- навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники та інші роботи), що вимагають рекомендації Вченої ради МІП НААН до видання;
- рукописи дисертаційних робіт та авторефератів.

5.2 Безпосередню перевірку зазначених у п. 4.1. матеріалів щодо виявлення та запобігання академічного плагіату в МІП НААН здійснює за відповідним дорученням заступника директора з наукової роботи, Комісія з питань дотримання академічної доброчесності. Для перевірки матеріалів на ім'я заступника директора з наукової роботи подається заява відповідного зразка (Додаток 1).

5.3 Перевірка зазначених у п. 4.1. матеріалів проводиться згідно з інструкцією (Додаток 2) за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи. При цьому використовується така орієнтовна шкала (у відсотках до загального обсягу матеріалу):

- висока унікальність – 90–100 %, робота допускається до опублікування;
- середня унікальність – 70–89,9 %, робота допускається до опублікування;
- низька унікальність – 50,9–69,9 %, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;
- дуже низька унікальність – 50,0 % і нижче, робота відхиляється без права подальшого розгляду.

5.4 Для підвищення об'єктивності у перевірці унікальності роботи застосовуються принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату. Залежно від поставленого завдання особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає

програму, функціональні можливості якої максимально відповідають поставленому завданню.

5.5 Також для перевірки на академічний плагіат може бути достатньо встановити одну з перерахованих нижче ознак:

1. Оцінювана робота містить відтворений (повністю або частково) текст іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

2. Оцінювана робота містить відтворений (повністю або частково) текст іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків).

3. Відтворений текст іншого автора/інших авторів (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу.

4. В оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в інших джерелах, без посилання на них як на джерела, з яких запозичені відповідні цитати.

5. Автор не посилається на це інше джерело або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взято використані автором цитати з третіх джерел.

6. В іншому джерелі оприлюднено ту саму науково-технічну інформацію (крім загальновідомої), яку наведено в оцінюваній науковій роботі.

5.6 Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються експертним висновком про перевірку на наявність академічного плагіату (Додаток 3) з подальшим допуском матеріалів до друку чи відправку їх на доопрацювання або про відхилення матеріалів без права подальшого розгляду.

5.7 Особа, яка виявила академічний плагіат у працях, що є навчально-методичними роботами (підручник, навчальний посібник, стаття, тези), службовою запискою повідомляє про це заступника директора з наукової роботи МПП НААН.

5.8 Викладач, який виявив академічний плагіат у наукових роботах аспіранта (стаття, тези, реферат, дисертаційна робота, автореферат тощо), попереджає про це заступника директора з наукової роботи МПП НААН.

5.9 Якщо під час перевірки дисертаційної роботи було виявлено не зазначені автором запозичення, що не є академічним плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, або ж кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, дисертація повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у експертному висновку.

Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, дисертація не приймається до захисту та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини неприйняття роботи та характер відповідальності мають бути зазначені у експертному висновку.

6 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

6.1 Виявлення фактів академічного плагіату в наукових працівників може бути враховано при атестації, подовженні дії трудового договору (контракту) щодо займаної посади.

6.2 Науковці несуть особисту відповідальність за некоректність роботи із джерелами інформації, за недотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, за порушення загальноприйнятих правил цитування, передбачених правилами цитування та наукової етики, представленими у цьому Положенні.

6.3 Аспіранти, які публікують наукові праці (статі, тези, дисертаційна робота, автореферат тощо), несуть особисту відповідальність за некоректність роботи із джерелами інформації, за недотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, за порушення загальноприйнятих правил цитування, передбачених правилами цитування та наукової етики, представленими у цьому Положенні.

7 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1 Положення набуває чинності з моменту введення його в дію наказом директора МІП НААН.

7.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказами директора за Вченої ради МІП НААН. У такому ж порядку Положення скасовується.

7.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи МІП НААН згідно з їхніми функціональними обов'язками.

Заступнику директора
з навчальної роботи
Гудзенку В. М.
(посада, аспірант (ка)
_____ року навчання)
ГПП

ЗАЯВА

Прошу перевірити мою роботу (стаття, теза, дисертація, автореферат, методичні рекомендації тощо.....) на тему (назва роботи) на наявність академічного плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання. Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в МПП ім. В. М. Ремесла НААН, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску моєї роботи до друку та застосування дисциплінарних заходів.

Додаток: електронний варіант роботи додається.

Дата

Підпис

ІНСТРУКЦІЯ

щодо порядку подання робіт для перевірки на академічний плагіат

Для реалізації положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в МПП ім. В. М. Ремесла НААН:

1. Аспірант, науковий, науково-педагогічний працівник МПП ім. В. М. Ремесла НААН подає заяву (Додаток 1) та письмову роботу в електронному вигляді до Комісії з питань академічної доброчесності (виявлення та запобігання академічному плагіату).

2. Упродовж 10 днів з дня подачі матеріалів проводиться перевірка роботи. Результати перевірки оформляються як «Експертний висновок про перевірку на наявність академічного плагіату» і видаються автору.

3. Експертний висновок про перевірку на наявність академічного плагіату є підставою про допуск письмової роботи до друку або доопрацювання.

4. Допуск до перегляду результатів перевірки усіх письмових робіт мають директор, заступники директора, голова Комісії, відповідальний за перевірку на плагіат.

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
про перевірку на наявність академічного плагіату

Комісія з питань дотримання академічної доброчесності (виявлення та запобігання академічному плагіату) в МПП ім. В. М. Ремесла НААН, яка створена наказом директора від _____ 20__ року № ____, перевіряючи роботу ППП автора на тему: « _____ », дійшла наступного висновку: _____ станом на _____.
(дата перевірки роботи)

Голова Комісії